

Vår dato:
05.01.2004

Vår referanse:
03/117-6

Deres dato:

Deres referanse:

Saksbehandler:
Guri Bakken

De nasjonale fakultetsmøtene

Felles forståelse av det nye karaktersystemet - etablering av referansepaneler

Vedlagt følger brev fra Universitetet i Oslo. Brevet er en oppfølging av de fire universitetsrektorenes felles uttalelse om forståelse av det nye karaktersystemet. I brevet anbefaler Universitetet i Oslo at det etableres såkalte referansepaneler som skal a) sikre at kravene til en bestått prestasjon er de samme ved alle læresteder og b) samordne bruk av beste karakter (A) og forventet gjennomsnittskarakter (C). UiO anbefaler at ansvaret for å etablere og administrere slike paneler fordeles på tilsvarende måte som ansvaret for nasjonale opprykkskomiteer.

Det er fakultetsmøtene som fordeler ansvaret for nasjonale opprykkskomiteer. Universitets- og høgskolerådet ber derfor om at fakultetsmøtene tar ansvaret for etablering av de såkalte referansepanelene når det gjelder karakterbruk. Vi ber også om at fagområder som ikke er nevnt i oversikten som framkommer i UiOs brev, blir registrert og fordelt i samsvar med det som er foreslått i brevet.

Universitets- og høgskolerådet understreker at det er viktig at referansepanelene vurderer karakterbruk innenfor samme eller nærliggende fagområder og -nivå både ved høgskoler og universiteter, slik at det er karakterbruken i sektoren som helhet som blir vurdert. Dermed vil en sikre gjennomgående kvalitetsstandarder knyttet til karaktersystemet, jf Vedlegg 1 i UiOs brev.

UHR ber fakultetsmøtene vurdere om de nasjonale fagrådene kan trekkes inn i dette arbeidet for fagområder som har fagråd.

Vennlig hilsen

Ola Stave
generalsekretær

Guri Bakken
rådgiver

Vedlegg

Kopi: UFD
NOKUT

03-117-6 til fakmoter

Universitets- og høgskolerådet
Universitetet i Bergen
Universitetet i Tromsø
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Det juridiske fakultet, UiO
Det medisinske fakultet, UiO
Det historisk-filosofiske fakultet, UiO
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet, UiO
Det samfunnsvitenskapelige fakultet, UiO
Det utdanningsvitenskapelige fakultet, UiO

Oslo, 15. desember 2003
Sak nr.: 01/9188
Saksbehandler: Seniorrådgiver Kirsti Harg, tlf 22 85 57 90

FELLES FORSTÅELSE AV DET NYE KARAKTERSYSTEMET – ETABLERING AV REFERANSEPANELER

Det vises til tidligere oversendt (kopi av) notat av 10. november 2003 vedlagt en felles uttalelse fra de 4 universitetsrektorer av 6. november 2003 (kopi vedlagt).

I notatet av 6. november heter det bl.a. (punkt 4):

På fagområder med noenlunde tilsvarende utdanningstilbud mellom universitetene etableres et sett nasjonale referansepaneler bestående av en representant for hvert universitet som gir undervisning på fagområdet. Referansepanelene får følgende hovedoppgaver:

- a. Å sikre at kravene til en bestått prestasjon er de samme ved alle læresteder. Det kan i praksis skje ved at panelet gjennomgår et mindre utvalg besvarelser i grenselandet mellom laveste ståkarakter og stryk.
- b. Å samordne bruken av beste karakter (A) og forventet gjennomsnittskarakter (C).

Ansvar for å etablere og administrere slike paneler fordeles på tilsvarende måte som ansvaret for nasjonale opprykkskomitéer.

Universitets- og høgskolerådet har i brev av 26. november oversendt fordelingene på fag for nasjonale opprykkskomitéer for 2002 og 2003. Kopi av brevet følger vedlagt.

Da det er viktig at arbeidet med å koordinere karakterbruken kommer i gang snarest mulig, vil UiO anmode institusjonene om å igangsette dette arbeidet snarest i henhold til retningslinjene og i henhold til de fag hvor institusjonen i følge listen fra UHR har et nasjonalt ansvar.

Når det gjelder fag som ikke er dekket ved vedkommende liste og hvor det må anses viktig at koordinering skjer, ber UiO om at UHR tar et ansvar gjennom de nasjonale fakultetsmøter for at de

aktuelle fag registreres og at en av institusjonene får ansvar for at det etableres referansepanel. Dekaner/Studiedekaner bes derfor om å melde slike fag inn til sine respektive fakultetsmøter snarest.

I følge listen fra UHR ber vi om at institusjonene/fakultetene tar ansvar for at arbeidet kommer i gang for følgende fag/fagområder omgående ved å oppnevne referansepanel for de fag som er oppført nedenfor.

Resultatet av arbeidet rapporteres inntil videre hvert semester til alle universitetene og til de respektive nasjonale fagråd samt til fakultetsmøtene. Arbeidet bør inngå i kvalitetssikringssystemet ved institusjonen. Institusjonene bør pålegge dekanene et ansvar for i fellesskap å gripe inn der hvor rapporten tyder på at det er vanskeligheter med å få karaktersystemet til å fungere etter intensjonen.

Historisk-filosofiske fag

Kristendomskunnskap	NTNU
Drama	NTNU
Medievitenskap (se også SV-fag)	NTNU
Allmenn litteraturvitenskap	UiB
Fransk	UiB
Historie	UiB
Tysk	UiB
Nordisk	UiO
Musikkvitenskap	UiO
Klassiske fag (gresk/latin)	UiO
Italiensk	UiO
Kunstvitenskap	UiO
Norsk som andrespråk	UiO
Teatervitenskap	UiO
Tsjekkisk	UiO
Engelsk	UiT
Filosofi	UiT
Samisk	UiT

Matematisk-naturvitenskapelige fag

Informasjonsteknologi/Informatikk	NTNU
Teknologi/Teknologiske fag	NTNU
Bioteknologi	NTNU
Biologi (akvakultur, botanikk, zoologi, marin biologi, økologi)	NTNU
Geografi	NTNU
Fysikk	NTNU
3D-design	NTNU
Elektrooptikk/Elektronikk	NTNU
Systemering	NTNU
Geologi	UiB
Naturgeografi	UiB
Geofysikk(oseanografi)	UiB
Farmasi	UiO
Matematikk	UiO
Kjemi	UiO
Statistikk	UiO

Biokjemi	UiT
Farmasøytisk mikrobiologi	UiT

Samfunnsvitenskapelige fag, inklusive pedagogikk og psykologi

Organisasjons- og administrasjonsfag	NTNU
Medievitenskap (se også HF-fag)	NTNU
Sosialantropologi	NTNU
Sosiologi	NTNU
Samfunnsøkonomi	UiB
Utviklingsstudier	UiB
Pedagogikk/ Pedagogisk psykologi	UiO
Statsvitenskap	UiO
Psykologi	UiT
Internasjonal markedsføring	UiT

Juridiske fag

UiO

Medisinske fag og helsefag

Odontologi	UiB
Medisin og fag under de medisinske fakultetene (inkl. mastergradsstudier o.a.)	Bes avklart av Dekanene i medisin.

Vurderingene skal ta for seg både lavere og høyere grad. Det vises til de vedlagte retningslinjer fra rektorgruppen (vedlegg 1). Til orientering vedlegges også sentrale vedtak om bruk av karaktersystemene A-F og bestått/ikke bestått fra Universitetet i Oslo (vedlegg 2).

Referansepanelene bør ta utgangspunkt i hhv 80/90-grupper og 40-grupper/andre sammenholdte grupper innen et fag og de 10-/15-/20-emner som inngår i disse, også som valgbare alternativ, der hvor det ligger til rette for det.

For visse studieprogram/ studieretninger med relativt fast oppbygging vil det være mer aktuelt å se på programmet som helhet eller ved å gå inn på større emner i programmet /emner hvor karaktersetningen må antas å være retningsgivende også for andre deler av programmet/ studieretningen.

Fakultetsmøtene for historisk-filosofiske fag og samfunnsvitenskapelige fag bes om å nedsette et eller flere referansepanel for sine 10-grupper innenfor examen facultatum.

Fakultetsmøtet for historisk-filosofiske fag referansepanel for examen philosophicum.

*

Da det er nå grunnlaget legges for praktiseringen av det nye karaktersystemet, er det viktig at fakultetene på de enkelte fagområdene raskt initierer etableringen av panelene for sine respektive fag og legger til rette for arbeidet slik at det blir en god forståelse av karakterbruken i organisasjonen. Vi ønsker lykke til med arbeidet.

Arild Underdal
rektor

Inger Stray Lien
kst.universitetsdirektør

Vedlegg

Kopi med vedlegg:

Utdannings- og forskningsdepartementet
p.b. 8119 Dep
0032 Oslo

De nasjonale fakultetsmøter
v/ Universitets- og høgskolerådet
Pilestredet 46
0167 OSLO

NOKUT
Postboks 1708 Vika
0121 Oslo

Det teologiske fakultet, UiO
Det odontologiske fakultet, UiO
Studentparlamentet, p.b. 1088
USIT
Informasjonsavdelingen

**Notat fra rektorene ved NTNU, UiB, UiO, UiT
6. november 2003**

Felles forståelse av det nye karaktersystemet, jf U&H- lovens § 50 nr. 6

Norge har, som en del av Bologna-prosessen, sluttet seg til en internasjonal avtale som fastlegger hvordan den felles omregningsskalaen for nasjonale karaktersystem, ECTS, skal brukes. Men Norge har gått videre; man har valgt å nedlegge hele sin tidligere flora av sprikende karaktersystemer, og har i stedet innført ECTS-skalaen som karaktersystem for hele U&H-sektoren. Vår sektor er derfor bundet av de internasjonale regler for ECTS når skalaen brukes som nasjonalt karaktersystem.

Ved vurdering av prestasjoner forligger, ifølge ECTS, to muligheter

- Prestasjonen vurderes til bestått/ikke bestått uten ytterligere graderinger av bestått.
- Prestasjoner som vurderes til bestått, graderes etter en femtrinns skala fra A til E, der A er beste karakter, E svakeste ståkarakter, og C er gjennomsnittlig ståkarakter over store populasjoner, der og da eller akkumulert over tid.

I den innkjøringsfasen der vi nå befinner oss, er det viktig at ikke lokale tolkninger oppstår og innarbeides. Denne muligheten til å utvikle og konsolidere felles holdninger i U&H-sektoren må ikke forskusles.

For å bidra til en mest mulig lik bruk av den nye karakterskalaen, har rektorene for de fire universitetene samlet seg om følgende felles forståelse:

1. Karaktersettingen skal ta utgangspunkt i den verbale beskrivelse som er gitt av de enkelte nivåene.
2. Kriterier for bestått karakter skal gjenspeile faglig mestring i emnet, tilpasset det aktuelle studienivå. Kravene til bestått prestasjon skal ikke gjøres avhengige av endringer i studentenes forutsetninger for å gjennomføre emnet.
3. For store populasjoner skal karakter C stå for det en forventer som en typisk prestasjon av "gjennomsnittsstudenten". Man bør altså forvente at C blir gjennomsnittlig ståkarakter, for store populasjoner der og da, ellers over noe tid.
4. På fagområder med noenlunde tilsvarende utdanningstilbud mellom universitetene etableres et sett nasjonale referansepaneler bestående av en representant for hvert universitet som gir undervisning på fagområdet. Referansepanelene får følgende hovedoppgaver:
 - a. Å sikre at kravene til en bestått prestasjon er de samme ved alle læresteder. Det kan i praksis skje ved at panelet gjennomgår et mindre utvalg besvarelser i grenselandet mellom laveste ståkarakter og stryk.
 - b. Å samordne bruken av beste karakter (A) og forventet gjennomsnittskarakter (C).

Ansvar for å etablere og administrere slike paneler fordeles på tilsvarende måte som ansvaret for nasjonale opprykkskomitéer.

5. Der sterk seleksjon eller andre forhold fører til en sterk konsentrasjon av besvarelser innenfor et lite intervall (for eksempel A og B), bør en alvorlig vurdere å gå over til karaktersettingen bestått/ikke bestått.
6. For å bidra til gjennomsiktighet og tillit, vil hvert universitet offentliggjøre den statistiske fordeling av karakterer for det enkelte studieprogram og for de viktigste elementene som inngår i programmet.
7. Bruk av karakterer på tvers av universitets- og høgskolesektoren som overordnet sorteringsmekanisme ved konkurranse om opptak til videregående lukkede studier, stipend eller lignende, er bare realistisk på fagområder der tillit til gjennomgående kvalitetsstandarder knyttet til karaktersystemet er opprettet. Begrunnet tvil om denne betingelsen er oppfylt vil føre til at vi må vurdere å basere beslutningene på et annet grunnlag (eksempelvis egne opptaksprøver).

Det nye karaktersystemet

Universitetsstyrets studiekomite ved Universitetet i Oslo har anbefalt følgende retningslinjer ved bruk av det nye karaktersystemet. Rektor har godkjent retningslinjene som i brev av 15. oktober 2003 er formidlet til fakulteter og enheter med kopi til UHR og de øvrige universitetene.

- I retningslinjene fra departement og UHR, er det ingen tvil om at intensjonene bak det nye karaktersystemet er at (a) karakterfastsettelsen skal standardiseres på nasjonalt nivå, og (b) normalfordelingen skal brukes for store studenttall og over flere år så vel på master- som på bachelornivå.
- De kvalitative beskrivelsene må utformes slik at de over tid fører til at karakterene A-E fordeles prosentvis etter kurven 10-25-30-25-10.
- Noen institusjoner tar opp alle med bachelorgrad eller tilsvarende som søker opptak til mastergrad. Ved UiO er kravet for opptak til slik mastergrad karakteren C eller bedre i en gitt del av laveregradsstudiet. UiO må se til at studentene på masternivå normalfordeles i forhold til den faktiske populasjonen av mastergradseksamener på nasjonal basis. Dette sikres gjennom bruk av ekstern sensor og nasjonalt etablerte karakterstatistikker. Dersom det viser seg at karakterstatistikken for et enkelt lærested med høyere opptakskrav enn andre, ikke kommer ut med høyere karakternivå, må det foretas en vurdering av karaktervurderingen ved samtlige institusjoner.
- Fagmiljø hvor alle kandidater oppnår/skal oppnå et kvalitetsnivå som tilsvarer A eller B, bør innføre bestått som eneste beståttkarakter.

Om bestått/ikke bestått

Om bruk av karaktersystemet bestått/ikke bestått har rektor etter forslag fra universitetsstyrets studiekomite gitt følgende retningslinjer, jf brev til enhetene av 26. november 2003 med kopi til UHR og de øvrige universitetene:

”§ 8.1.2 *Karakterskalaen Bestått/Ikke bestått* i Forskrift om studier og eksamener ved Universitetet i Oslo fastsatt av universitetsstyret 6. mai 2003 lyder:

”Når karakterskalaen Bestått/Ikke bestått benyttes ved Universitetet i Oslo, skal dette være et selvstendig vurderingsuttrykk uten sammenheng med den graderte karakterskalaen, jf § 8.1.1.”

Dette innebærer at grensen mellom Bestått og Ikke bestått fastlegges med referanse til kvalitetskrav som – på selvstendig grunnlag – skiller mellom det som kan godkjennes og det som ikke kan godkjennes, for eksempel som grunnlag for videre studier. Det betyr at grensen ikke skal koples til grensen mellom karakteren E og F.”

Oslo, 13.november 2003

Sak nr.: 01/9188

Saksbehandler: Seniorrådgiver Kirsti Harg, tlf 22 85 57 90

FELLES FORSTÅELSE AV DET NYE KARAKTERSYSTEMET

Det vises til kopi oversendt Universitets- og høgskolerådet 10.november 2003 med notat fra rektorene ved NTNU, UiB, UiO, UiT av 6. november 2003.

I notatet av 6. november heter det bl.a. (punkt 4):

På fagområder med noenlunde tilsvarende utdanningstilbud mellom universitetene etableres et sett nasjonale referansepaneler bestående av en representant for hvert universitet som gir undervisning på fagområdet. Referansepanelene får følgende hovedoppgaver:

- a. Å sikre at kravene til en bestått prestasjon er de samme ved alle læresteder. Det kan i praksis skje ved at panelet gjennomgår et mindre utvalg besvarelser i grenselandet mellom laveste ståkarakter og stryk.
- b. Å samordne bruken av beste karakter (A) og forventet gjennomsnittskarakter (C).

Ansvar for å etablere og administrere slike paneler fordeles på tilsvarende måte som ansvaret for nasjonale opprykkskomitéer.

Det vises til kontakt med rådgiver Guri Bakken. Da det er UHR som administrerer de nasjonale opprykkskomitéer, ber vi om å få en oversikt over siste års fordeling av disse på fagområder og institusjoner som grunnlag for arbeidet med å etablere de forutsatte paneler. Det er ønskelig at dette arbeidet kommer raskt i gang, og vi er takknemlige for bidrag til dette.

Arild Underdal
rektor

Inger Stray Lien
kst.universitetsdirektør

Kopi:
NTN
U UiB
UiTø
OPA

Vår dato:
26.11.2003

Vår referanse:
03/117-2

Deres dato:
13.11.2003

Deres referanse:
01/9188

Universitetet i Oslo

Postboks 1072 Blindern
0316 OSLO

Felles forståelse av det nye karaktersystemet - etablering av referansepaneler

I brev 13. november i år bad Universitetet i Oslo om å få en oversikt over siste års fordeling av nasjonale opprykkskomiteer på fagområder og institusjoner.

Fordeling av ansvar for nasjonale komiteer for vurdering av søkere til personlig opprykk etter kompetanse, gjøres av de nasjonale fakultetsmøtene. Universitets- og høgskolerådets sekretariat er primært en formidler av fakultetsmøtenes anbefalinger, og går ikke selv inn i fordelingsarbeidet.

Fordeling på institusjon og fagområder høsten 2002:

Institusjon	Fagområde
Norges landbrukshøgskole	Næringsmiddelfag
Norges musikkhøgskole	Musikk, praktiske disipliner Trompetspill
NTNU	Kristendomskunnskap Informasjonsteknologi/Informatikk Teknologi Bioteknologi Biologi (botanikk, zoologi, marin biologi) Geografi Fysikk Organisasjons- og administrasjonsfag Statsvitenskap Medisinsk teknikk Hyperbar medisin
Universitetet i Bergen	Allmenn litteraturvitenskap Fransk litteratur Historie Nordisk Helsefag Odontologi Psykologi
Universitetet i Oslo	Musikkvitenskap Medisin Fagdidaktikk naturfag Farmasi

	Matematikk Kjemi Samfunnsøkonomi
Universitetet i Tromsø	Farmasi (farmakoterapi) Filosofi Pedagogikk

Fordelingen på institusjoner for søknadsrunde 2003 er avsluttet for de fleste fag, men det foreligger foreløpig ikke tilbakemeldinger fra dekanmøtet i medisin om fordeling av de medisinske fagområdene. De øvrige søkerne ser ut til å bli fordelt slik:

Institusjon	Fagområde
Norges landbrukshøgskole	Forskning/diagnostikk å på sykdommer hos småfe
Norges musikkhøgskole	Utøvende musikk (jazz, kirkemusikk, klaver, musikkformidling, saksofon, musikkvitenskap, sang, sangpedagogikk)
NTNU	3D-design Drama Kristendomskunnskap Medievitenskap Informatikk Elektrooptikk/Elektronikk Systemering Teknologiske fag Biologi (akvakultur, botanikk, økologi, zoologi) Fysikk Sosialantropologi Sosiologi
Universitetet i Bergen	Litteraturvitenskap (allmenn) Fransk (språk og litteratur) Pedagogikk/samfunnsfag/historie Tysk litteratur Geologi Naturgeografi Geofysikk (oseanografi) Samfunnsøkonomi/sosialøkonomi Utviklingsstudier
Universitetet i Oslo	Klassiske fag (gresk/latin) Italiensk Kunstvitenskap Nordisk Norsk som andrespråk Teatervitenskap Tsjekkisk Jus (privatrett) Kjemi Farmakologi Statistikk

	Pedagogikk Pedagogisk psykologi Statsvitenskap
Universitetet i Tromsø	Engelsk (språk og litteratur) Filosofi Samisk Biokjemi Farmasøytisk mikrobiologi Psykologi (helsepsykologi, klinisk, kognitiv) Internasjonal markedsføring

Vennlig hilsen

Ola Stave
generalsekretær

Guri Bakken
rådgiver

03-117-2 til UiO sakkynd kom